

MUHASEBE VE FİNANS İNCELEMELERİ DERGİSİ

Dergi Anasayfası: www.dergipark.gov.tr/mufider

TÜRKİYE'DE SERMAYE YETERLİLİĞİNİN BANKA KÂRLILIKLARI ÜZERİNE ETKİSİ***EFFECT OF CAPITAL ADEQUACY OVER BANKING PROFITABILITY IN TURKEY****Ahmet ŞİT^a, Nuri HACIEVLİYAGİL^{b**}***a Dr, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, ahmetsit@kilis.edu.tr ORCID: 0000-0002-0257-9023**b** Sorumlu Yazar, Dr, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Doğanşehir VK MYO, nuri.hacievliyagil@ozal.edu.tr ,ORCID: 0000-0002-2019-3327***ÖZET**

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de sermaye yeterlilik oranlarının bankaların kârlılıkları üzerinde etkisinin olup olmadığının araştırılmasıdır. Aynı zamanda sermaye yeterliliklerinin bankaların kârlılıkları üzerindeki etkisi konvansiyonel-katılım bankalarına göre karşılaştırılacaktır. Bu amaçla, Türkiye'de bankacılık sektöründe faaliyet gösteren aktif büyüklüklerine göre en büyük 10 banka ile (7'si özel, 3'ü kamu bankası) 3 katılım bankasının 2011-2016 çeyrek dönem verileri kullanılarak sermaye yeterlilikleri ve kârlılıkları karşılaştırılmıştır. Çalışmanın uygulama kısmında yöntem olarak panel veri analizi kullanılmıştır. Veriler Türkiye Bankalar Birliğinin ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin resmi sitelerinden alınmıştır. Çalışmanın sonucunda, bankaların sermaye yeterliliklerinin bankaların kârlılıkları üzerinde etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak sermaye yeterliliği katılım ve konvansiyonel bankalar arasında farklılaşmamıştır. Başka bir ifade ile sermaye yeterliliğinin bankaların kârlılıkları üzerinde etkisi incelenirken katılım bankaları ve konvansiyonel bankalar anlamlı farklılık göstermemiştir. Sermaye Yeterlilik Oranından en çok Albaraka Türk Katılım Bankası, en az Halk Bankası etkilenmektedir.

MAKALE BİLGİLERİ*Makale Tarihi:**Gönderilme Tarihi 14.01.2019**Düzenleme 28.01.2019**Kabul Tarihi 04.03.2019*

Anahtar Kelimeler: Sermaye Yeterliliği, Konvansiyonel-Katılım Bankaları, Panel Veri Analizi, Panel Nedensellik Analizi, Dumitrescu ve Hurlin Jel Kodları: E22, G21, C33

ARAŞTIRMA MAKALLESİ**BENZERLİK/ PLAGIARISM**

Ithenticate : % 10

ARTICLE INFO*Article history:**Received 14.01.2019**Revised 28.01.2019**Accepted 04.03.2019*

Keywords: Capital Adequacy, Conventional-Interest Free Banks, Panel Data Analysis, Panel Causality Analysis, Dumitrescu and Hurlin Jel Codes: E22, G21, C33

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate whether capital adequacy ratios in Turkey have an impact on banks' profitability. At the same time the impact of capital adequacy on banks' profitability will be compared to conventional -interest free banks. For this purpose, according to asset size in Turkey with the biggest 10 banks (7 private and 3 public bank) and 3 interest free banks operating in the banking sector capital adequacy and profitability are compared using quarterly data of 2011 to 2016. Panel data analysis was used as a method in the application part of the study. The data were taken from the official websites of The Bank Association of Turkey and Participation Banks Association of Turkey. As a result of the study, it was concluded that the capital adequacy of the banks had an impact on the profitability of the banks. However, capital adequacy did not differ between participation and conventional banks. In other words, when the effect of capital adequacy on the profitability of the banks is examined, the participation banks and the conventional banks did not show any significant difference. The Capital Adequacy Ratio is mostly affected by Albaraka Türk Participation Bank, the least by Halk Bank.

*Bu çalışma 12-13-14 Nisan 2018 tarihinde 3. Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulmuş ve tam metin olarak düzenlenmiştir.

APA STİLİ KAYNAK KULLANIMI: HACIEVLİYAGİL, N, ŞİT, A. (2019). Türkiye'de Sermaye Yeterliliğinin Banka Kârlılıkları Üzerine Etkisi. Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi, 2 (1), 55-69. DOI: 10.32951/mufider.512395

1. GİRİŞ

Bir ülkenin finansal piyasalarının gelişmişliği ve ekonomik büyümesi ile bankacılık sektörünün gelişmişliği doğru orantılıdır. Yani bir ülkenin bankacılık sektörü ne kadar etkinse o ülkenin finansal açıdan gelişmiş olduğunu ve ekonomik büyümesinin artacağı söylenebilir. Bankalar ülke ekonomilerinde önemli bir paya sahip olan işletmelerdir. İşletmeler için bir çok karar hakkında optimal karar vermesi işletmenin sürekliliğini sağlayacağı için kâr maksimizasyonu hedefine ulaşmasını da sağlayacaktır. İşletmeler için yönetimi stratejik olan hususlardan birisi de şüphesiz sermaye konusudur. İşletmeler optimal sermaye yapısı (özkaynak-yabancı kaynak bileşimini) oluşturduğunda kâr maksimizasyonuna ulaşacaktır.

Özel Finans Kurumları olarak nitelendirilen faizsiz bankalar 2005 yılında banka çatısı altına girerek katılım bankası ismini almışlardır. Bankalar ve katılım bankaları da yabancı kaynak ağırlıklı çalışan finansal kurumlardır. Bankalar yabancı kaynak olarak topladıkları mevduatları, fon talep edenlere kredi olarak kullanırlar. Yabancı kaynak beraberinde şüphesiz ki yabancı kaynak maliyeti ve risk getirecektir. Bankaların da bu riski en iyi şekilde yönetmeleri gerekmektedir. Yabancı kaynağın risk ve maliyetinden uzak olmak isteyen bankalar daha fazla sermaye yeterliliğine sahip olmalıdır. Bu nedenle, bu çalışmada sermaye yeterliliğinin bazı konvansiyonel ve katılım bankalarının kârlılıkları üzerinde etkili olup olmadığı incelenmiştir.

risk ağırlık varlıkları arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. 1930 yılında itibaren İsviçre'nin Basel kentinde Uluslararası Takas Bankası (BIS) himayesinde faaliyet gösteren Merkez bankaları ve bankacılık denetim otoritelerinden üst düzey yetkililerinden oluşan Basel Komitesi, sermaye uzlaşısı amacıyla kurulmuş bir birliktir. Bu birlik, bankalarda bulunan gereken en az sermaye ihtiyacının saptanabilmesi için standart oluşturmaktadır. Yayımlanan Basel Kriterlerinin bazı alanlarda yetersiz kalması, II. Basel Kriterlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. II. Basel Kriterlerinin getirdiği yenilikler şöyle sıralanabilir (Risk Yöneticileri Derneği, 2013):

- ⇒ Bankalara aktif büyüklükleri ile orantılı olan yöntemi seçme imkânı sağlanmıştır.
- ⇒ Basel-I Kriterlerinde yer alan sermaye yeterlilik kavramının çehresi genişletilmiştir.
- ⇒ Riske duyarlılık konusu daha hassas hale getirilmiştir.
- ⇒ Bankalar için etkin ve verimli bir risk yöntem birimi ya da sistemlerinin kurulması ve bu fonksiyonun geliştirilmesi teşvik edilmiştir.
- ⇒ Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) kriterleri kalkmıştır.
- ⇒ Kamuoyuna açıklanan sermaye yeterliliğinin kapsamı genişletilmiştir.

Sermaye yeterliliği, bankaların ortaya çıkabilecek krizlerin önüne geçilmesi, bankaların mevcut müşterilerini koruması ve uzun vadede yeni müşteriler kazanması, ülke bankacılık sisteminin daha verimli sürdürülebilmesi için bankaların riskleri Basel-II kriterlerinde tekrar ele alınmıştır. Sermaye yeterliliğinin objektif olarak ölçülebilmesi sermaye yeterlilik oranı ile gerçekleştirilmektedir. Sermaye yeterlilik oranı şöyledir:

2. ÇALIŞMADA KULLANILAN DEĞİŞKENLER

2.1.Sermaye Yeterliliği

Sermaye yeterliliği, işletmelerin sermayeleri potansiyelleri ile katlandıkları riskler arasında optimal denge kurma amacı gütmektedir. Bu sebeple özsermaye yeterliliği, işletmelerin özkaynakları ile

$$\text{Sermaye Yeterlilik Oranı (SYO)} = \frac{\text{Özsermaye}}{[\text{Riskli Varlıklar} + (\text{Operasyonel Riskler} + \text{Piyasa Riskleri}) * 12,5]}$$

Basel-II kriterlerine göre, bankaların sermaye yeterlilik oranı asgari % 8 olmalıdır, ancak ülkemizde bankaların işleyişinden sorumlu kurum olan Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu (BDDK) ise bu oranının asgari % 12 olmasını ihtiyaten uygun görmektedir. Burada sermaye yeterlilik oranının işletmelerin kârlılıkları üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığı irdelenecektir.

$$\text{Aktif Kârlılık Oranı (ROA)} = \frac{\text{Dönem Net Kârı}}{\text{Aktif Toplamı}}$$

Bu oran yorumlandığında, ne kadar yüksek olursa işletme için o kadar iyidir. Oranın yüksek çıkması, işletmenin sahip olduğu varlıklarının kârlılık oluşturmada o kadar etkin olduğunu göstermektedir.

2.3. Özsermaye Kârlılık Oranı (ROE)

Çalışmada kullanılan değişkenlerden bir diğeri

$$\text{Özsermaye Kârlılık Oranı (ROE)} = \frac{\text{Dönem Net Kârı}}{\text{Özsermaye (Özkaynak) Toplamı}}$$

Kâr maksimizasyonu amacıyla yola çıkan işletmeler, aktif kârlılık oranı gibi bu oran da ne kadar yüksek olursa işletme için o kadar iyi yorumlanır.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Bu konuda yapılmış bazı çalışma özetleri aşağıdaki gibidir:

Sarıtaş, Uyar ve Gökçe (2016) çalışmalarında, Türkiye’de bankacılık sektöründe banka kârlılıkları ile mali oranlar ve makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışmada bankalara ait içsel değişkenler için Sermaye Yeterlilik Oranı, Takipteki Krediler / Toplam Krediler, Toplam Krediler ve Alacaklar / Aktif Toplamı, Toplam Mevduat / Toplam Aktif, Özkaynak / Varlık Toplamı, Toplam Gelir / Toplam Gider oranları kullanılırken, dışsal değişkenler için de Merkez Bankasının Gecelik Borç Verme Faiz Oranı, Büyüme Oranı, Enflasyon Oranı, 2008 Krizi ve Sanayi Üretim Endeksi oranları kullanılmıştır. Çalışmada yöntem olarak Dinamik Panel Veri Analizi tercih edilmiştir. Çalışma sonucunda, bankaların hem kendilerinden kaynaklanan içsel değişkenlerin hem de bankaların kendileri dışında makroekonomik değişkenler olan dışsal değişkenlerin banka kârlılıkları üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır.

Shingjergji ve Hyseni (2015), çalışmalarında seçilen bazı değişkenlerin sermaye yeterlilik oranı üzerinde etkili olup olmadığını incelemişlerdir.

2.2. Aktif Kârlılık Oranı (ROA)

Aktif Kârlılık oranı, işletmelerin sahip oldukları varlıkların (aktif toplamlarının), kâr oluşturmada ne kadar etkin olduğunu gösteren orandır. Bu oran şöyle hesaplanmaktadır:

olan özsermaye kârlılığı ise, işletme ortaklarının işletmeye verdikleri sermaye karşılığında, bu özkaynaklardan ne kadar kâr elde ettiklerini gösteren orandır. Diğer bir deyişle, özsermaye kârlılığı bir birimlik öz sermayeden ne kadar kârlılık oluşturulduğunu gösteren orandır. Söz konusu oran şöyle hesaplanmaktadır:

Oranın yüksek çıkması, işletme ortaklarının işletmeye koydukları sermayenin kârlılık oluşturmada o kadar etkin olduğunu göstermektedir.

Çalışma yöntem olarak regresyon kullanmışlardır. Çalışma sonucunda aktif ve özsermaye kârlılığının sermaye yeterlilik oranı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı; takipteki kredileri, aktif toplamının, özsermaye çarpanının ve kredi/mevduat oranının sermaye yeterlilik oranı üzerine olumsuz etkisinin olduğu sonucuna varmışlardır.

Bateni ve diğerleri (2014) çalışmalarında, İran’da faaliyet gösteren bankaların 2006-2012 yılları arasında sermaye yeterliliği oranını etkileyen faktörlerini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, banka büyüklüklerinin sermaye yeterliliği oranı üzerinde negatif; kredi/aktif toplamı, aktif ve özsermaye kârlılığı, özsermaye oranının sermaye yeterliliği oranı üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmüştür.

Olalekan ve Adeyinka (2013) çalışmalarında, yapılan anket yöntemi ile Nijerya’da faaliyet gösteren bankaların sermaye yeterliliklerinin kârlılıkları üzerine etkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda birincil veri analizinde sermaye yeterlilik oranı ile banka kârlılıkları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, ikincil veri analizinde ise sermaye yeterlilik oranı ile banka kârlılıkları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Abusharbeh ve diğerleri (2013) çalışmalarında Endonezya'daki İslami bankaların sermaye yeterliliğinin belirleyicini saptamaya çalışmışlardır. Çalışmada yöntem olarak doğrusal regresyon analizi ve çift yönlü korelasyon matrisi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda işletmenin likidite durumu ve sermaye yeterlilik oranının kârlılık üzerinde pozitif etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca takipteki kredilerle sermaye yeterliliği arasında ters yönlü ilişki olduğu, mevduatların ve operasyonel etkinliğin sermaye yeterliliği üzerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aydın ve Başkır (2013) çalışmalarında, Türkiye'de faaliyet gösteren 44 bankanın 2012 yılında sermaye yeterlilik oranına göre benzerliğini karşılaştırmıştır. Karşılaştırmada yöntem olarak, Kümeleme ve Çok Boyutlu Ölçekleme Analizini kullanmışlardır. Kümeleme analizi sonucunda 44 banka 7 farklı kümeye ayrılmıştır. Çok boyutlu ölçekleme analizi sonuçlarına bakıldığında ise incelenen değişkenlere göre önemsiz olarak nitelendirilebilecek bankanın bulunmadığı görülmüştür.

Doğan (2013) çalışmasında, 2005-2011 dönemine ait Türkiye'de faaliyet gösteren bazı katılım ve konvansiyonel bankaların finansal performanslarını karşılaştırmıştır. Performans ölçümü için kârlılık, likidite, risklilik, borç ödeme gücü ve sermaye yeterlilik oranları kullanılmıştır. Çalışmada yöntem olarak bağımsız örneklem testi (t-testi) kullanılmıştır. Konvansiyonel bankaların likidite, borç ödeme gücü ve sermaye yeterliliği açısından katılım bankalarına nazaran daha iyi ve riski daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca konvansiyonel ve katılım bankalarının kârlılıkları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

İskenderoğlu, Karadeniz ve Atioğlu (2012) çalışmalarında konvansiyonel bankalarda büyüklük, büyüme ve sermaye yapısı faktörlerinin bankaların kârlılığı üzerindeki etkisinin tetkik edilmesidir. Bu amaçla, BIST'te payları işlem göre 13 bankanın 2004-2009 dönemine ait üçer aylık verileri Arellano Bover/Blundell-Bond sistem Genelleştirilmiş Momentler Metodu (GMM) yöntemiyle analiz edilmiştir. Bankaların kârlılıklarının daimî olduğu, sermaye yapısı faktörünün bankaları kârlılıkları üzerinde negatif etkisinin olduğu, fakat büyüklük ve büyüme faktörlerinin bankaları kârlılıkları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bokhari, Ali ve Sultan (2012) çalışmalarında Pakistan'da faaliyet gösteren bankaların sermaye

yeterlilik oranının belirleyicilerini saptamak istemektedirler. Analizler sonucu, çalışmada kullanılan açıklayıcı değişkenlerin bankalar için yasal gerekliliklerin ötesinde, bankalar için gerekli olduğunu göstermiştir. Çalışma bankalar için ortalama özsermaye oranının % 9 olduğu, arzu edilen özsermaye oranının % 13 olması gerektiği, mevduat oranı ile portföy risk seviyesi arasında zayıf, özkaynak kârlılık oranı ile arasında güçlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Barrell, Davis, Fic, Karim (2011), çalışmalarında bankaların risk alma davranışlarını, bankaların sermaye yeterliliği ve sermaye bileşimi arasındaki bağlantıdan tespit etmek istemişlerdir. Bu amaçla, 1993 - 2007 dönemine ait OECD ülkelerinde faaliyet gösteren 713 bankayı ele almışlardır. Düzenletici radikal değişikliklerin göz önüne alındığında, ikinci aşamada bu değişikliklerin bankaların performansları etkileyip etkilemediğine yönelik bir ampirik çalışma yapılmadığını iddia ederek, bu çalışma yapılmıştır. Bankaların hem ilk hem de son dönemlerde sermaye yeterlilik oranındaki artışın bankaların risk iştahını azalttığı, borç ve özsermaye arasında farkın fazla olmasının bankaları daha çok ikinci aşamaya sevk edeceği, özkaynak maliyetinin artabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Shehzad, Han ve Scholtens (2009) çalışmalarında, banka sahipliği yoğunlaşmasının banka riskini gösteren değişkenlerden takipteki krediler ve sermaye yeterliliği üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışmalarında yaklaşık 50 ülkede faaliyet gösteren 500 civarı bankanın finansal tablolarından alınan bilgilerle banka sahipliği yoğunlaşmasının bankaların takipteki krediler oranının önemli ölçüde azalttığını, sermaye yeterlilik oranının ise ciddi şekilde arttırdığını sonucuna ulaşılmıştır. Yani banka ortakları veya hissedarlığının bankalar için olumlu etki oluşturduğu, banka riskini azalttığı görülmektedir.

Atasoy (2007), çalışmasında banka kârlılıklarını belirleyen değişkenleri araştırmışlardır. Çalışma sonucunda bankaların sermaye yapıları, likidite durumları, kredi politika ve kalitesi, operasyonel verimlilikleri, aktif büyüklüklerinin yanı sıra sermaye yeterliliklerinin de banka kârlılıklarını belirleyen değişkenler olduğunu tespit etmişlerdir.

Yapılan bu çalışma ise, sermaye yeterlilik oranının işletmelerin aktif kârlılığı ve özsermaye kârlılığı üzerindeki etkisini araştırarak güncel datalarla bankalara yol göstermeyi amaçlamaktadır. Araştırma bulgularından yararlanarak karar alıcılar,

banka ve firma yöneticilerinin kaldıraç etkisini ölçmeleri ve işletmelerin kullandıkları kaynaklardan da kârlılıklarını arttırabilmeleri amaçlanmaktadır. Literatürde konuyu bu açıdan ele alan pek fazla bir çalışmaya da rastlanamamıştır. Çalışma, bu bakımdan literatüre katkı niteliğindedir.

4. UYGULAMA

4.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın bu kısmında, 10 konvansiyonel 3 katılım bankası olmak üzere toplamda 13 bankanın sermaye yeterlilik oranının bankaların kârlılıkları üzerinde etkili olup olmadığı incelenmiştir.

4.2. Veri Seti

Türkiye’de bankacılık sektöründe faaliyet gösteren aktif büyüklüklerine göre 10 bankanın (7’si özel, 3’ü kamu bankası) 2011-2016 dönemine ait verileri Türkiye Bankalar Birliğinin resmi sitesinden alınmıştır. 3 katılım bankasının 2011-2016 dönemine ait çeyrek dönemli veriler Türkiye Katılım Bankaları Birliğinin resmi sitelerinden alınıp aritmetik ortalaması alınarak yıllığa dönüştürülmüştür. (Türkiye Bankalar Birliği, 2018; Türkiye Katılım Bankaları Birliği,2018)

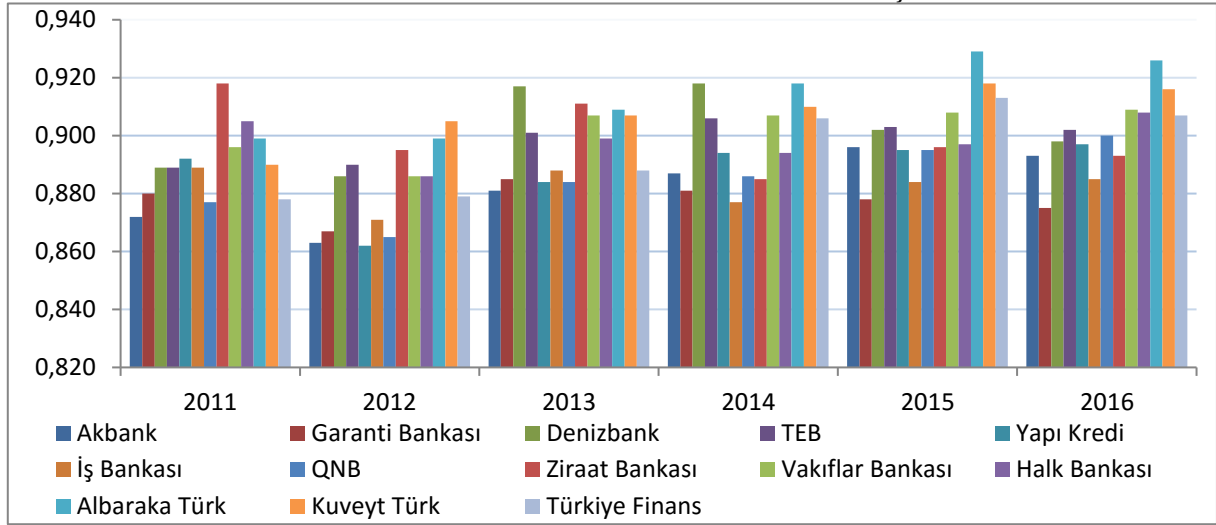
Bu aşamada bankaların beraber analize dahil edilebilmesi için konvansiyonel banka ve katılım

bankaların sermaye yapılarının benzerliği ve uyumluluğu araştırılmıştır. Çalışmanın bu aşamasında Meero’nun (2015) uygulaması örnek alınmıştır. Meero (2015) çalışmasında mali yapı oranlarından dört oran belirleyerek iki grup banka için uygulamıştır. Bu oranlara bakıldığında katılım ve konvansiyonel bankaların birbirine benzerlik göstermesi sonucu katılım ve konvansiyonel bankaların beraber analiz edilebileceğini vurgulamıştır. Kullandığı bu oranlar şöyledir:

- 1- Kaldıraç Oranı (Toplam Borçlar /Toplam Varlıklar)
- 2-Sermaye Oranı (Toplam Borçlar/Toplam Özsermaye)
- 3-Özkaynak Oranı (Toplam Özkaynak /Toplam Varlıklar)
- 4- Banka büyüklüğü (Toplam Varlıkların logaritması)

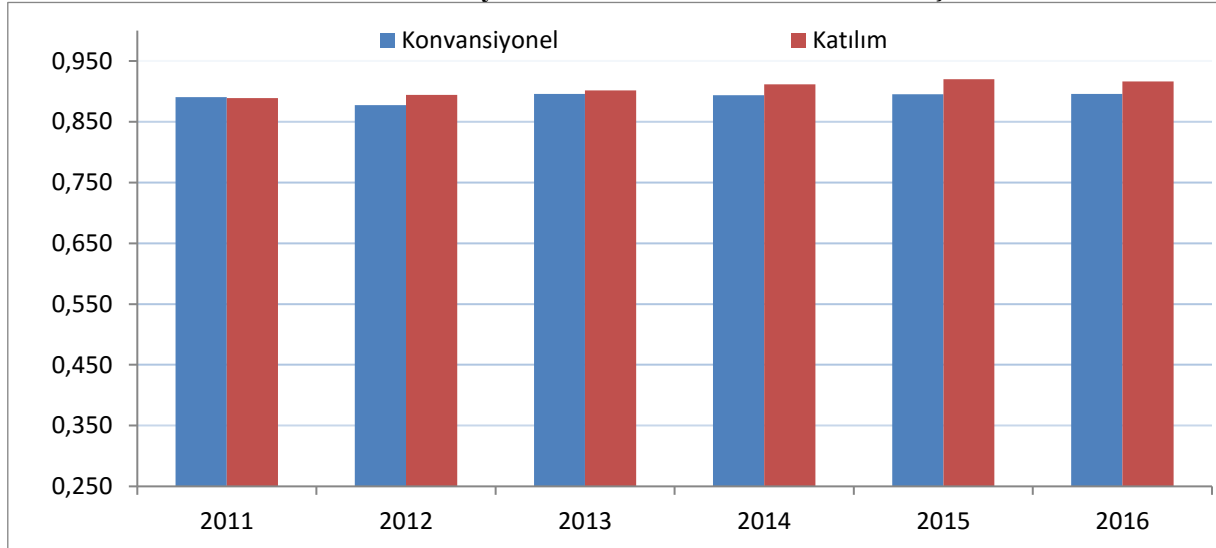
4.2.1. Kaldıraç Oranı (Toplam Borçlar / Toplam Varlıklar)

Kaldıraç Oranına (Toplam Borçlar/Toplam Varlıklar) bakıldığında; konvansiyonel bankalar ile katılım bankalarının kaldıraç oranlarının seyri uyum içerisindedir. Artış- azalış trendlerinin hâkim olduğu ancak bankaların bu bağlamda sermaye yapıları açısından bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Grafik 1: 2011-2016 Dönemi Bankaların Yıllık Kaldıraç Oranları

Kaldıraç oranlarının Katılım ve Konvansiyonel olarak gruplandırılıp incelendiğinde Grafik 2 ortaya çıkmaktadır. Grafik 2'ye bakıldığında, genel olarak

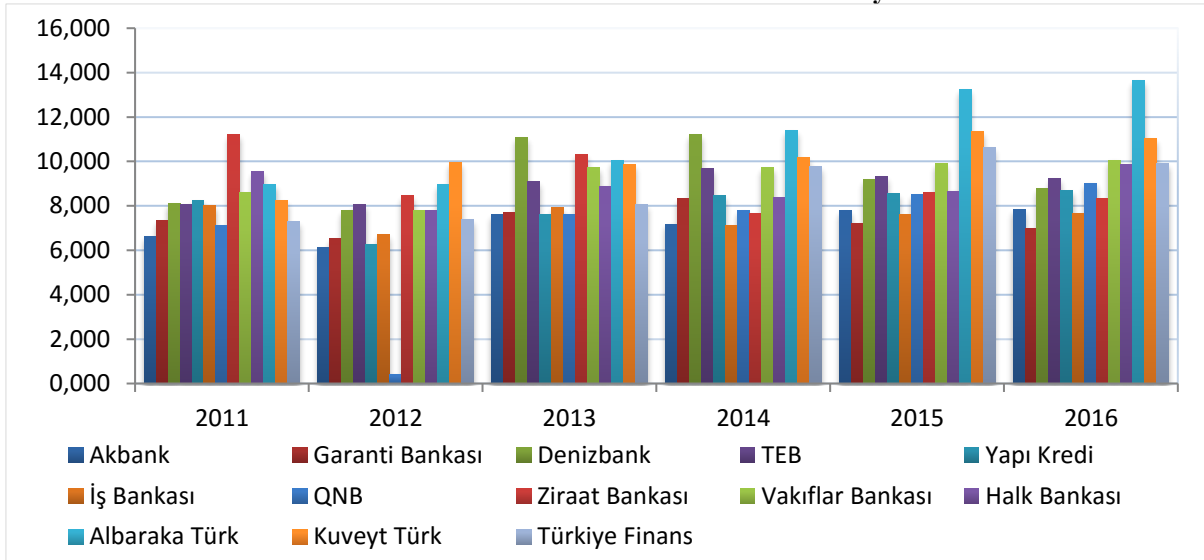
katılım bankalarının kaldıraç oranları ile konvansiyonel bankaların kaldıraç oranlarının yakın seyrettiği görülmektedir.

Grafik 2: 2011-2016 Dönemi Kovansiyonel-Katılım Bankalarının Kaldıraç Oranları Ortalaması

4.2.2. Sermaye Oranı (Toplam Borçlar/Toplam Özsermaye)

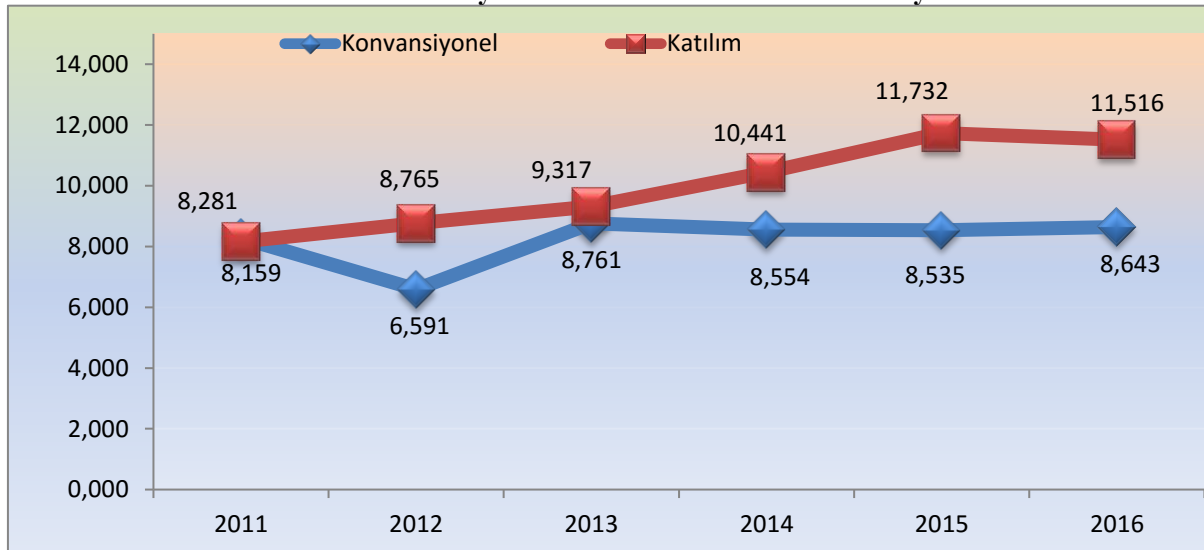
Sermaye Oranına (Toplam Borçlar/Özkaynaklar)

bakıldığında; konvansiyonel bankalar ile katılım bankaları kısmen benzerlik göstermektedir. Bankalar veya banka grupları arasında bir ayrışma gözlemlenmemektedir.

Grafik 3: 2011-2016 Dönemi Bankaların Yıllık Sermaye Oranları

Bankalar (2005 yılı itibari ile özel finans kurumları da katılım bankası ismini alarak banka çatısı altına girmişlerdir) genel faaliyetleri itibariyle mudilerden (mevduat sahipleri) fon toplayıp bu

fonları fon talep edenlere kullandıran finansal kuruluşlardır. Dolayısıyla bankaların sermaye yapısı içerisinde yabancı kaynakların oranı özkaynaklara göre daha yüksek olacaktır.

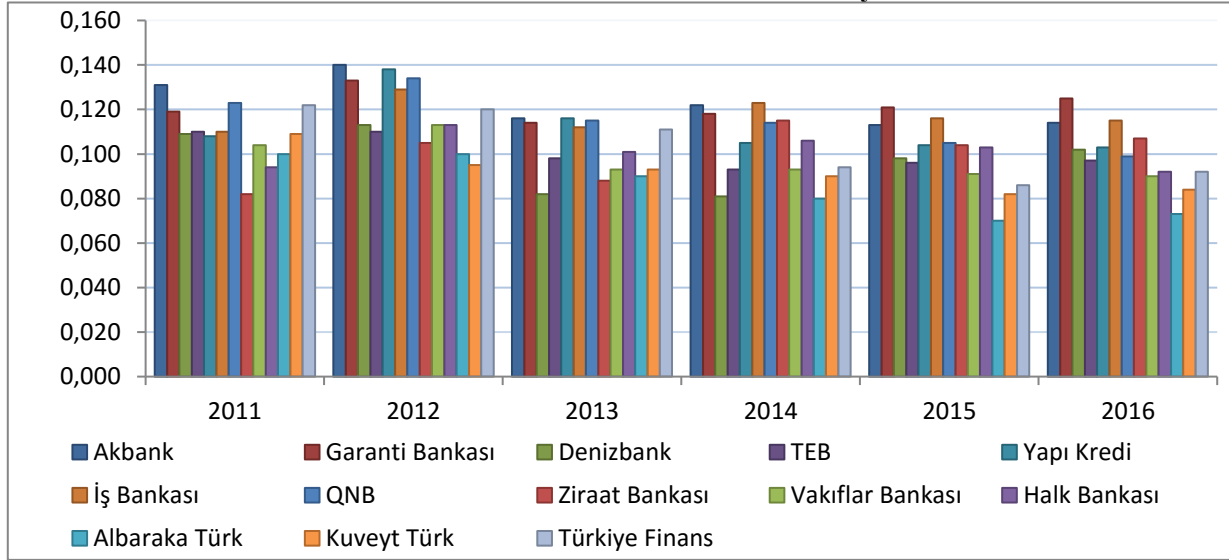
Grafik 4: 2011-2016 Dönemi Kovansiyonel-Katılım Bankalarının Sermaye Oranları Ortalaması

Daha önce de ifade edildiği gibi bankalar, topladıkları fonları fon talep edenlere kullandıran kuruluşlar olduğu için yıllar itibariyle sermaye oranlarında yani toplam borç/özkaynak oranında sürekli bir artış söz konusudur. Sadece kovansiyonel bankaların 2012 yılında bu oranında azalış söz konusudur. Bunun da muhtemel sebebinin 2011 yılında bankacılıkta meydana gelen değişimlerin sebep olduğu söylenebilir. Özellikle 2011 yılında munzam karşılıkların artırılması sonucu bankaların kredi verme olanakları düşmeye başlamış 2012

yılında daralmıştır (Tunç, 2012; TCMB, 2011) Ancak bu durumdan katılım bankalarının etkilenmediği ortaya çıkmaktadır.

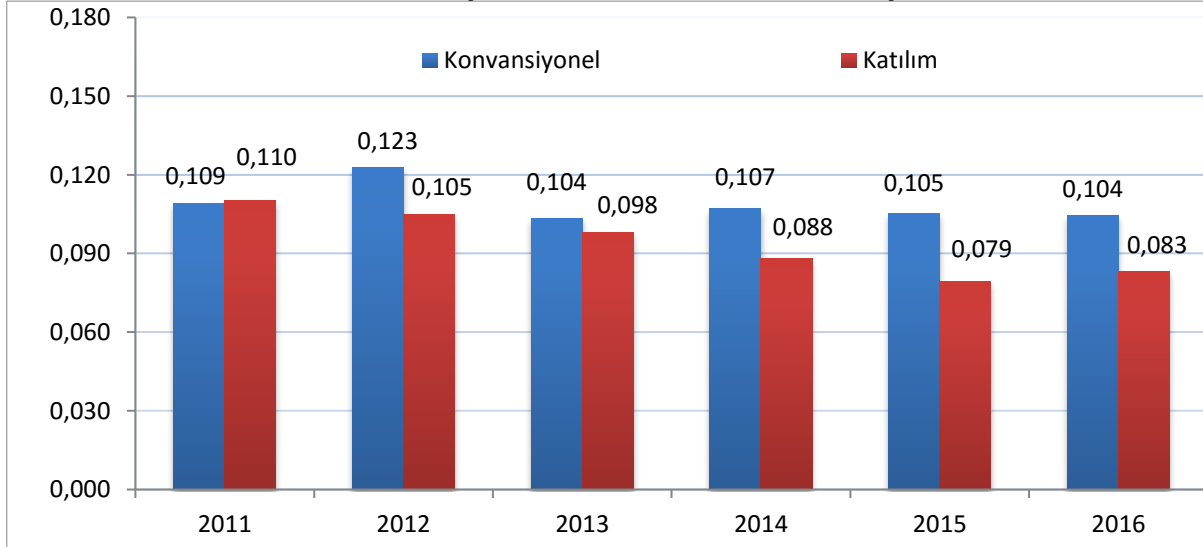
4.2.3. Özkaynak Oranı (Toplam Özkaynak / Toplam Varlıklar)

Özkaynak oranına bakıldığında; kovansiyonel bankalar ile katılım bankaları kısmen benzerlik göstermektedir. Genel olarak bankalarda 2013 ve 2014 yıllarında bu oranda genel bir azalış trendinin olduğu görülmektedir.

Grafik 5: 2011-2016 Dönemi Bankaların Yıllık Özkaynak Oranları

Gruplaştırılarak özkaynak oranları ortalamalarına bakıldığında ise 2011 yılında hemen hemen aynı olan ortalamaların 2012 yılından sonra ayrıştığı ve

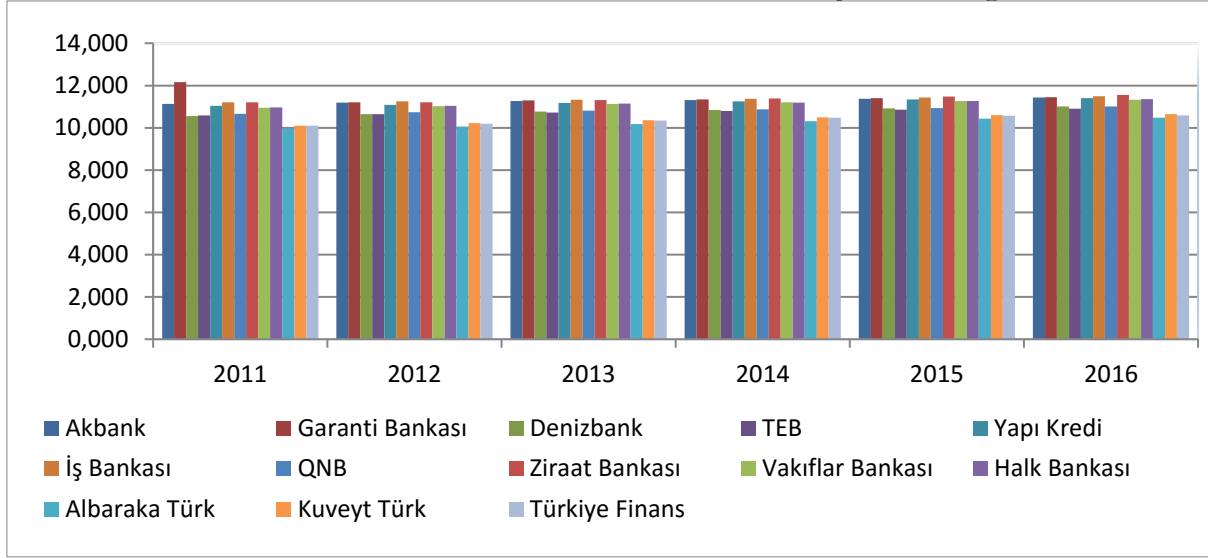
konvansiyonel bankaların katılım bankalarına kıyasla daha yüksek oranlara sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 6: 2011-2016 Dönemi Kovansiyonel-Katılım Bankalarının Özkaynak Oranları Ortalaması

Grafik 6'dan anlaşıldığı üzere katılım ve konvansiyonel bankaların genel olarak özkaynak oranlarında azalış söz konusudur. Özkaynak oranı, kaldıraç oranı ile ters orantılıdır. Yani kaldıraç oranı arttıkça özkaynak oranı azalacaktır. Bu oranın azalması bankaların 2011-2016 döneminde yatırımlarında özkaynaktan ziyade daha çok yabancı kaynağı tercih ettiğini göstermektedir.

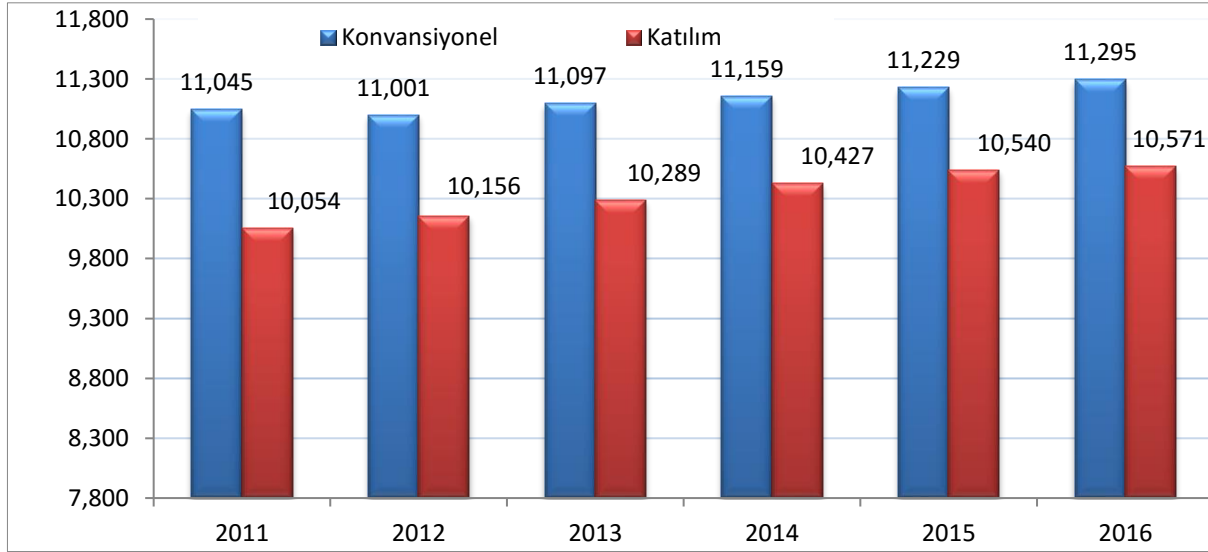
4.2.4. Banka büyüklüğü (Toplam Varlıkların Logaritması)

Katılım ve konvansiyonel bankaların aktif toplamalarının logaritmaları alındığında; genel olarak yıllar itibariyle artış gösterdiği, katılım ve konvansiyonel bankaların bu değişken açısından neredeyse %100'e yakın benzerlik gösterdiği görülmektedir. Araştırmamız açısından bu benzerlik önemlidir. Yıllar itibarı ile toplam varlıklardaki artış ayrıca bankaların zaman ilerledikçe aktif büyüklüklerini arttırdıkları şeklinde yorumlanmaktadır.

Grafik 7: 2011-2016 Dönemi Bankaların Yıllık Varlık Toplamları Logaritması

Banka büyüklükleri (banka aktif toplamlarının logaritması) incelendikten sonra sonra Grafik 8'de de

banka büyüklüklerinin dağılımı konvansiyonel ve katılım bankaları olarak grup bazında incelenmiştir.

Grafik8:2011-2016 Dönemi Kovansiyonel-Katılım Bankalarının Varlık Toplamları Logaritma Ortalaması

Grup grafiğinde katılım ve konvansiyonel bankaların varlıkların değerlerinde genel olarak sürekli bir artış söz konusudur. Artış bankaların genel olarak aktif toplamlarının arttığından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de finansal piyasalarda bankaların etkinliklerinin arttığını gösterebilecek bu oran konvansiyonel ve katılım banka gruplarının aynı eğilimde olması açısından önemlidir. Trendin aynı olması grupların aralarında bir uyum olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Sonuçta; sermaye yapıları açısından Meero (2015)'in ortaya koyduğu dört kriter göz önüne alınarak genel bir değerlendirme yapılmak istenirse, katılım ve konvansiyonel bankaların sermaye yapılarının benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bankaların finansal yapı oranlarının benzerlik göstermesi, bazı noktalarda katılım ile konvansiyonel bankaların faaliyetlerinde farklılıklar oluşmasına rağmen değerlendirmesinin beraber yapılmasının uygun olduğu kanaatini uyandırmaktadır. Ele alınan

kaldıraç oranı, sermaye oranı, özkaynak oranı ve varlıkların logaritmik değerleri açısından katılım ve konvansiyonel bankalar arasında ciddi bir benzerlik söz konusudur. Bu sebepten dolayı çalışmada, iki grup banka önce ayrı ayrı sonra beraber olarak analize dahil edilmiştir. Nitekim, Meero'nun 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada değerlendirmemizin temelini oluşturmakta ve bulgularımızı desteklemektedir.

Bu çalışmada Sermaye Yeterlilik Oranının (SYO) etkinliğini ölçmek için kârlılık göstergesi olarak Aktif Kârlılık (ROA) oranı ve Özsermaye Kârlılık (ROE) oranları alınmıştır. Sermaye Yeterlilik Oranı (SYO), Aktif Kârlılık (ROA) oranı ve Özsermaye Kârlılık (ROE) oranı değişkenlerinin logaritmaları alınmış, birim kök testi ve diğer testler değişkenlerin logaritmik değerleri kullanılarak yapılmıştır.

Veriler arasındaki uyumu sağlamak için yapılan doğal logaritma alma işleminden sonra modele dahil edilen değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Tanımlayıcı İstatistikler

	SYO	AK	OK
Ortalama	2.568948	-0.230011	2.028064
Medyan	2.687847	-0.223144	2.109592
Maksimum	2.944439	0.875469	3.597312
Minimum	-2.302585	-1.771957	0.470004
Std. Hata	0.795489	0.563387	0.557127

4.3. Yöntem

Bu çalışmada test edilecek hipotezler şöyledir;

H_0 : Seriler arasında eş-bütünleşme ilişkisi yoktur.

Çalışmada bankanın sermaye yeterlilik oranının bankaların kârlılıkları üzerinde etkili olup olmadığının saptanabilmesi için Birim Kök Testi, Panel Koentegrasyon (Eş-bütünleşme) Testleri, Panel FMOLS Testi ve Panel Granger Nedensellik Testi uygulanmıştır.

Panel serilerinde karşılaşılabilecek en önemli problemlerden biri, serilerde değişkenler arasındaki ilişkilerde sahte regresyonlar olmasıdır. Bu durumda f değerleri anlamlı olmadığı halde anlamlıymış gibi

görünebilir. Serileri sahte regresyon sorunlarından kurtarmak için Birim Kök testi yapılmıştır.

Değişkenler arasında uzun dönemli ilişki olup olmadığının tespit edilebilmesi için Koentegrasyon testi uygulanmıştır. Tek başına anlam ifade etmeyen durağan zaman serileri, belirli bir entegre düzeyinde doğrusal bileşimlerin durağan bir vaziyet meydana getirdiği için, Koentegrasyon testi ile değişkenler arasında uzun dönemli ilişki olup olmadığı saptanır (Utkulu, 1994).

FMOLS testi ise, Otokorelasyon, değişim gösteren varyans gibi problemlerden kaynaklanan sorunlar düzeltilirken, dinamik unsurları da içine alarak durağan regresyondaki sapmaları giderebilecek bir metottur (Kök ve diğ., 2010). FMOLS yöntemi bireysel kesitler arasında önemli ölçüde heterojenliğe izin vermesinin yanında FMOLS uzun dönem katsayıları, grup tahminlerinin ortalamalarının alınmasıyla elde edilmekte ve bunlara karşılık gelen t istatistikleri de asimptotik olarak standart bir normal dağılıma yakınsamaktadır. (Yardımcıoğlu, 2012)

Granger nedensellik testi ise, herhangi iki değişken arasında bir nedensellik ilişkisi olup olmadığını, eğer nedensellik var ise pozitif/negatif yönlü olduğunun saptanabilmesi için kullanılan bir yöntemdir (Telatar ve Terzi, 2009).

4.4. Bulgular

4.4.1. Birim Kök Testi

Bu çalışmada panel veri modellerinde birim kök sınavasını öneren başlıca çalışmalar arasında yer alan Levin, Lin ve Chu (2002), Im, Pesaran ve Shin (2003), Fisher (Maddala ve Wu, 1999), Choi (2001) birim kök testleri uygulanmıştır. Değişkenlerin seviyelerine uygulanan birim kök test uygulamalarında t istatistikleri ve olasılık sonuçları ekonometrik analizde kullanılacak olan sermaye yeterlilik oranı, aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı serilerinin düzeyde $[I(0)]$ durağan olmadığı tespit edilmiştir. Tablo 2'den de görüldüğü üzere serilerin birim kök problemi içerdiğinden serilerin birincil farkları araştırılmıştır. Değişkenler için serilerin birincil farklarına bakıldığında, elde edilen bulgularda söz konusu değişken serilerinin birincil farklarının durağan oldukları $[I(1)]$ görülmüştür.

Tablo 2: Panel Birim Kök Testleri Sonuçları

Seriler	Levin-Lin-Chu		Im-Pesaran-Shin		Fisher-ADF		Choi-ADF	
	<i>t-ist</i>	<i>p-value</i>	<i>t-ist</i>	<i>p-value</i>	<i>t-ist</i>	<i>p-value</i>	<i>t-ist</i>	<i>p-value</i>
SYO	-10.838***	0.000	-9.914***	0.000	126.588***	0.000	-8.596***	0.000
ROA	-18.665***	0.000	-15.269***	0.000	448.465***	0.000	-8.341***	0.000
ROE	-5.577***	0.000	-15.476***	0.000	430.286***	0.000	-10.137***	0.000

Maksimum gecikme uzunlukları Schwarz Bilgi Kriteri kullanılarak otomatik olarak seçilmiştir. Sabit terimli ve trendli model seçilmiştir.

*** %1 düzeyinde anlamlıdır.

4.4.2. Panel Koentegrasyon (Eş-bütünleşme) Testleri

Sermaye yeterlilik oranı, aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı serilerinin I(1) seviyesinde durağan oldukları için ikinci aşama olan Koentegrasyon (eş-bütünleşme) testine geçilmiştir.

Seriler durağan hale getirildikten sonra çalışmada Pedroni (2000) ve Kao (1999) Koentegrasyon Analizi yöntemi seriler arasında uzun dönemde karşılıklı bir ilişkinin bulunup bulunmadığını araştırmak amacıyla kullanılmıştır.

Tablo 3: Panel Koentegrasyon Testleri Sonuçları**Tablo 3.1: Panel Genel**

Pedroni Testi	İstatistik	p-value	Ağırlıklandırılmış İstatistik	p-value
Panel v-Statistic	0.2848	0.3879	-2.3521	0.9907
Panel rho-Statistic	0.6637	0.7466	-1.8571**	0.0316
Panel PP-Statistic	0.0353	0.5141	-2.9664***	0.0015
Panel ADF-Statistic	0.2960	0.6164	-2.9936***	0.0014
Group rho-Statistic	-0.3218	0.3738		
Group PP-Statistic	-3.0396***	0.0012		
Group ADF-Statistic	-3.0714***	0.0011		
Kao Testi				
ADF	-4.2187***	0.0000		
Residual variance	0.1140			
HAC variance	0.1231			

*** %1 düzeyinde anlamlı, **%5 düzeyinde anlamlı, *%10 düzeyinde anlamlı.

Tablo 3.2: Panel Konvansiyonel

Pedroni Testi	İstatistik	p-value	Ağırlıklandırılmış İstatistik	p-value
Panel v-Statistic	-1.9913	0.9768	-2,1024	0,9822
Panel rho-Statistic	-1.8074**	0.0354	-1,7790**	0,0376
Panel PP-Statistic	-2.7695***	0.0028	-2,6383***	0,0042
Panel ADF-Statistic	-2.7563***	0.0029	-2,6597***	0,0039
Group rho-Statistic	-0,6950	0,2435		
Group PP-Statistic	-2,9775***	0,0015		
Group ADF-Statistic	-3,0447***	0,0012		
Kao Testi				
ADF	-1,3952*	0,0815		
Residual variance	0.0027			
HAC variance	0.0009			

*** %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, * %10 düzeyinde anlamlı.

Tablo 3.3: Panel Katılım

Pedroni Testi	İstatistik	p-value	Ağırlıklandırılmış İstatistik	p-value
Panel v-Statistic	0.2123	0.4159	-1,0013	0,8417
Panel rho-Statistic	0.3993	0.6552	-0,4021	0,3438
Panel PP-Statistic	0.1373	0.5546	-1,3837*	0,0832
Panel ADF-Statistic	0.2546	0.6005	-1,3905*	0,0822
Group rho-Statistic	0,5989	0,7254		
Group PP-Statistic	-0,8912	0,1864		
Group ADF-Statistic	-0,8348	0,2019		
Kao Testi				
ADF	-1,1538	0,1243		
Residual variance	0.4132			
HAC variance	0.5097			

*** %1 düzeyinde anlamlı, ** %5 düzeyinde anlamlı, * %10 düzeyinde anlamlı.

Tablo 3'de görüldüğü gibi Pedroni eş-bütünleşme testine göre seriler arasında eş-bütünleşme ilişkisi yoktur şeklindeki H_0 hipotezi panel geneli ve panel konvansiyonel için beş testte reddedilmişken, panel katılım için sadece iki testte reddedilebilmiştir. Pedroni testinin panel geneli ve panel konvansiyonel için eş-bütünleşme olduğunu gösterdiği belirtilebilir. Kao testine göre de H_0 hipotezi panel geneli için % 1 anlamlılık düzeyinde, panel konvansiyonel için ise % 10 düzeyinde reddedilmiştir. Panel katılım için Kao testi reddedilememiştir. Her iki eş-bütünleşme sonucu dikkate alındığında uzun dönemde sermaye yeterlilik oranı, aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı değişkenleri arasında panel geneli ve panel konvansiyonel için eş-bütünleşme olduğu panel katılım için ise eş-bütünleşme olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.4.3. Panel FMOLS Testi

Değişkenler arasındaki ilişkinin nihai sapsız katsayılarını belirlemek üzere Pedroni tarafından (2000) ve (2001) yıllarında geliştirilen FMOLS (Fully – Modified Ordinary Least Square) yöntemi uygulanmaktadır. Pedroni (2000), FMOLS yönteminin küçük örneklerdeki gücünü de araştırmış, t istatistiğinin küçük örneklerdeki performansının Monte Carlo simülasyonları ile iyi olduğunu hesaplamıştır. FMOLS yöntemi, standart sabit etkili tahminlerdeki otokorelasyon, değişen varyans gibi sorunlardan kaynaklanan sapmaları düzeltmektedir. (Yardımcıoğlu, 2012). Bu test uzun dönemde değişkenler arasındaki koentegre ilişkilerin tespitinden sonra katsayı tahminci yöntemi olarak kullanılmıştır.

Tablo 4: Panel FMOLS Testi Sonuçları

Banka Adı	Aktif Kârlılık (ROA)		Özsermaye Kârlılığı (ROE)		Trend Özelliği
	Katsayı	t-istatistiği	Katsayı	t-istatistiği	
Panel Genel	0.555***	2.720	-0.514***	-2.677	DÜZEY
Panel Konvansiyonel	0,338***	6,906	-0,330***	-6,643	DÜZEY
Akbank	0.547***	4.482	-0.561***	-4.347	DÜZEY
Garanti Bankası	0.430**	2.474	-0.376**	-2,135	DÜZEY
Denizbank	0.552***	5.039	-0.533***	-4.370	TREND
TEB	0.307***	2.903	-0.271**	-2.777	DÜZEY
Yapı Kredi	0.438***	3.652	-0.440***	-3.515	DÜZEY
İş Bankası	0.387**	2.554	-0.386**	-2.639	DÜZEY
QNB	0.647***	6.493	-0.625***	-6.362	DÜZEY
Ziraat Bankası	1.006***	4.803	-1.028***	-4.974	TREND

Vakıflar Bankası	0.494***	3.631	-0.490***	-3.663	TREND
Halk Bankası	0.167**	2.597	-0.167**	-2.658	TREND
Albaraka Türk	3.246*	1.823	-2.932*	-1.758	DÜZEY
Kuveyt Türk	0.626***	3.706	-0.605***	-3.564	TREND
Türkiye Finans	0.328***	2.904	-0.357**	-2.830	DÜZEY

*** % 1 düzeyinde anlamlı, **%5 düzeyinde anlamlı, *%10 düzeyinde anlamlı.

Barlett Kernel metodu kullanılmış ve Bandwith genişliği Newey-West yöntemi ile belirlenmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi Sermaye Yeterlilik Oranı (SYO), Aktif Kârlılık (ROA) oranı ile aynı yönlü Özsermaye Kârlılık (ROE) oranı ile ters yönlüdür. SYO en çok Albaraka Türk Bankası'nda değişkenlerden etkilenmektedir. ROA'da olacak % 1'lik bir artış SYO'da % 3,246'lık bir artışa sebep olmaktadır. ROE'da olacak % 1'lik bir artış ise SYO'da % 2,932'lik bir azalışa sebep olmaktadır. Halk Bankası ise oran değişimlerine en az tepki veren bankadır.

Bu çalışmada seriler arasındaki nedensellik ilişkisi Dumitrescu ve Hurlin (2012) tarafından geliştirilen panel Granger nedensellik yöntemiyle incelenmiştir. Gecikme uzunluğu teorik olarak VAR model çerçevesinde belirlenmektedir. Wooldridge (2015) VAR modellemelerde gecikme uzunluğunu çeyrek veriler için 4 ile 8 arasında olmasını önermektedir. Tablo 5'de bu çerçevede ele alınmış, her birimin aynı gecikme uzunluğuna sahip olması kısıtı altında gecikme uzunluğu K=4 olarak belirlenmiştir.

4.4.4. Panel Nedensellik Testi

Tablo 5: Dumitrescu ve Hurlin Panel Nedensellik Testi

	Panel Genel			Panel Konvansiyonel		
	Wald-İst.	Zbar-İst.	p-değeri	Wald-İst.	Zbar-İst.	p-değeri
ROA, SYO'nun nedeni değildir	7,500	1,999**	0,046	8,850	2,659***	0,008
SYO, ROA'nun nedeni değildir	12,192	5,589***	0,000	14,341	6,345***	0,000
ROE, SYO'nun nedeni değildir	8,258	2,579***	0,009	9,386	3,019***	0,002
SYO, ROE'nun nedeni değildir	10,382	4,204***	0,000	10,707	3,906***	0,000
ROE, ROA'nun nedeni değildir	12,118	5,533***	0,000	14,420	6,398***	0,000
ROA, ROE'nun nedeni değildir	7,224	1,787*	0,074	5,644	0,507	0,612

Gecikme uzunluğu K=4 olarak seçilmiştir. *** %1 düzeyinde anlamlı, **%5 düzeyinde anlamlı, *%10 düzeyinde anlamlı

Tablo 5'e göre H_0 sadece bir kere reddedilmemiştir. İki banka gruplarının bulunduğu panel genelinde bütün değişkenler arasında çift yönlü nedensellik tespit edilmiştir. ROA'dan ROE'ye yalnızca konvansiyonel bankaların bulunduğu panelde nedensellik tespit edilememiştir. Konvansiyonel banka panelinde diğer değişkenler arasında nedensellik tespit edilmiştir.

bankalar için de özsermaye yeterliliği, bankaların riskini düşürebileceği gibi, bankaları güvenilir bir liman kılacaktır.

Bu amaçla çalışmada 7 özel konvansiyonel, 3 kamuya ait konvansiyonel, 3 özel katılım bankalarının 2011-2016 dönemindeki sermaye yeterliliğinin bankaların kârlılıkları üzerinde etkili olup olmadığı; etkili ise bunun katılım bankaları konvansiyonel bankalar arasında farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Öncelikle bankaların sermaye yapılarının benzerlikleri araştırılmış bu amaçla mali yapı oranları ve büyüklük ile ilgili ölçütler araştırılmıştır. Sermaye yapılarındaki benzerlikler neticesinde bankalar konvansiyonel ve katılım bankaları olarak öncelikle iki ayrı panel halinde ayrı ayrı, ardından toplu olarak analiz edilmiştir. Konvansiyonel ve katılım bankalarının analize beraber dâhil edildiği bir araştırma olarak çalışmamız

5. SONUÇ

İşletmeler için sermaye bileşimi konusunda optimal karar vermek, hedeflerine daha kesin ulaşmalarını sağlayacaktır. Bankaların genel olarak faaliyetlerinden biri, topladıkları fonları kredi olarak fon ihtiyacı olanlara kullanırmak olduğu için bankaların sermaye yapısı, yabancı kaynak ağırlıklıdır. Ancak tüm işletmeler için olduğu gibi

benzer çalışmalardan ayrılarak farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Bu yönüyle literatüre katkı niteliğindedir.

Çalışmada sermaye yeterlilik oranı, aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı serileri durağan olmadığı için, serilerin birincil farkları alınmıştır. Serilerin birincil farklarına bakıldığında, elde edilen bulgularda söz konusu değişken serilerinin birincil farklarının durağan oldukları görülmüştür.

Pedroni eş-bütünleşme testine göre seriler arasında eş-bütünleşme ilişkisi yoktur şeklindeki H_0 hipotezi beş testte konvansiyonel banka ve tüm bankalar için reddedilmişken katılım bankaları için kabul edilmiştir. Kao testine göre de H_0 hipotezi aynı paneller için reddedilmiş katılım paneli için kabul edilmiştir. Her iki eş-bütünleşme testi sonucu dikkate alındığında uzun dönemde sermaye yeterlilik oranı, aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı değişkenleri arasında konvansiyonel panel ve panel geneli için eş-bütünleşme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani katılım bankalarının sermaye yeterlilik oranı ile kârlılıkları arasında uzun vadeli eşbütünleşik ilişki varken konvansiyonel bankalarda yoktur. Yani katılım bankalarının kârlılıkları ile sermaye yeterlilik oranları arasında uzun vadeli eşbütünleşik ilişki olması, konvansiyonel bankaların birçoğunun katılım bankalarına göre daha önce kurulduğu, temel taşlarının biraz daha oturduğu söylenebilir.

FMOLS Testi Sonuçlarına göre ise, Sermaye Yeterlilik Oranı, Aktif Kârlılık (ROA) oranı ile aynı yönlü Özsermaye Kârlılık (ROE) oranı ile ters yönlüdür. Sermaye Yeterlilik Oranında (SYO) en çok Albaraka Türk Katılım Bankası, en az Halk Bankası etkilenmektedir. Bankalar, topladıkları mevduatları (yabancı kaynak) kredi olarak kullandıkları için aktif toplamı artacak ancak sermaye yapısı içerisinde yabancı kaynağın payı artacaktır. Bu nedenle sermaye yeterlilik oranı aktif kârlılığı ile aynı yönlü olurken, özsermaye kârlılığı ile ters yönlüdür.

Son olarak da yapılan Panel Granger nedensellik testi sonucunda, sermaye yeterliliği ile aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı arasında çift yönlü nedensellik tespit edilmiştir. Ancak bulgulara göre aktif kârlılık ve özsermaye kârlılığı arasında panel geneli için çift yönlü ilişki tespit edilmiş ancak konvansiyonel panelde bu ilişki özsermaye kârlılığından aktif kârlılığa doğru tek yönlü olarak bulunmuştur. Konvansiyonel panel için özsermaye kârlılığı aktif kârlılığın granger nedeni iken aksi yönde bir nedensellik tespit edilememiştir.

Çalışma sonucu literatürde incelenen çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırıldığında; çalışma

sonuçlarının Sarıtaş vd. (2016), Bateni vd. (2014), Olalekan ve Adeyinka (2013), Abusharbeh vd. (2013), Bokhari vd. (2012) ve Atasoy (2007) ile uyumlu olduğu görülürken literatürde yer alan Shingjergji ve Hyseni (2015), Doğan (2013) çalışmalarıyla uyumlu olmadıkları görülmüştür.

Nedensellik testlerinden de görüldüğü gibi bankaların sermaye yeterlilik oranları aktif ve özsermaye kârlılıklarını etkilemiştir. Bu nedenle bankaların hatta BDDK'nın yürürlükte bulunan Basel Kriterlerine göre belirlenen sermaye yeterlilik oranının üzerinde asgari sermaye yeterlilik oranı uygulamasına devam ettiği takdirde, Türkiye bankacılık sektöründe bankaların kârlılıkları normal şartlarda azalmayarak daha da gelişecektir.

KAYNAKÇA

- Abusharbeh, M.T., Triyuwono, I., Rahman, F.A. (2013), "Determinants of Capital Adequacy Ratio (CAR) in Indonesian Islamic Commercial Banks", *Global Review of Accounting and Finance*, 4 (1); 159-170.
- Atasoy, H. (2007), "Türk Bankacılık Sektöründe Gelir-Gider Analizi ve Kârlılık Performansının Belirleyicileri", *Uzmanlık Yeterlilik Tezi, T.C. Merkez Bankası Yayınları*, 1; 1-73.
- Aydın, D. ve Başkır, M.B. (2013), "Bankaların 2012 Yılı Sermaye Yeterlilik Rasyolarına Göre Kümeleme Analizi Ve Çok Boyutlu Ölçekleme Sonucu Sınıflandırılma Yapıları", *Bankacılık ve Sigortacılık Araştırmaları Dergisi*, 5-6(1), 29-47.
- Barrell, R., Davis, E. P., Fic, T., Karim, D. (2011), "Bank Capital Composition, Regulation And Risk Taking", *NIESR and Brunel University London*.
- Bateni, L., Vakilifard, H., Asghari, F. (2014), "The Influential Factors on Capital Adequacy Ratio In Iranian Banks", *International Journal of Economics and Finance*, 6(11); 108-116.
- Bokhari, I.H., Ali, S.M., Sultan, K. (2012), "Determinants Of Capital Adequacy Ratio In Bankin Sector: An Empirical Analysis From Pakistan", *Academy of Contemporary Research Journal*, 11 (1), 1-9.
- Choi, I. (2001), "Unit Root Tests for Panel Data", *Journal of International Money and Finance*, 20, 249-272.
- Doğan, M. (2013), "Katılım ve Geleneksel Bankaların Finansal Performanslarının Karşılaştırılması: Türkiye Örneği", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 175-188.
- Dumitrescu, E. I. ve Hurlin, C. (2012), "Testing for Granger Noncausality Noncausality in Heterogeneous Panels, Economic Modelling", 29, 1450-1460

- Im, K. S., Pesaran, M. H. ve Shin, Y. (2003), "Testing for Unit Roots in Heterogeneous Panels", *Journal of Econometrics*, 115, 53-74.
- İskenderoğlu, Ö., Karadeniz, E., Atioğlu, E. (2012), "Türk Bankacılık Sektöründe Büyüme, Büyüklük ve Sermaye Yapısı Kararlarının Kârlılığa Etkisinin Analizi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 291-311.
- Kao, C. (1999) "Spurious Regression and Residual-Based Tests for Cointegration In Panel Data". *Journal of Econometrics*, 90(1), 1-44.
- Kök, R., İspir, M.S. ve Arı, A.A. (2010), "Zengin Ülkelerden Azgelişmiş Ülkelere Kaynak Aktarma mekanizmasının Gerekliliği ve Evrensel Bölüşüm Parametresi Üzerine Bir Deneme" http://kisi.deu.edu.tr/recep.kok/Zengin_ispir.pdf.
- Levin, A., Lin, Chien-F. ve Chu, C.S. J. (2002), "Unit Root Tests In Panel Data: Asymptotic and Finite Sample Properties", *Journal of Econometrics*, 108, 1-24.
- Maddala, G. S. ve Wu, S. (1999), "Comparative Study of Unit Root Tests with Panel Data and A New Simple Test", *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 61, 631-652.
- Meero, A.A. (2015), "The Relationship between Capital Structure and Performance in Gulf Countries Banks: A Comparative Study between Islamic Banks and Conventional Banks", *International Journal of Economics and Finance*, 7 (12), pp.140-154.
- Olalekan, A. ve Adeyinka, S. (2013), "Capital Adequacy and Banks' Profitability: An Empirical Evidence From Nigeria", *American International Journal of Contemporary Research*, 3(10); 87-93.
- Pedroni, P.(2000), "Fully-Modified OLS for Heterogeneous Cointegrated Panels", *Advances in Econometrics*, 15, 93-130.
- Pedroni, P. (2001), "Purchasing Power Parity Tests in Cointegrated Panels", *Review of Economics and Statistics*, 83, 727-731.
- Risk Yöneticileri Derneği (2013), "Basel II ve III Nedir?", *Basel II ve Türk Eximbank Semineri*.
- Sarıtaş, H., Uyar, S.G. ve Gökçe, A. (2016), "Banka Kârlılığı ile Finansal Oranlar ve Makroekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkilerin Sistem Dinamik Panel Veri Modeli ile Analizi: Türkiye Araştırması", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 11(1), 87- 108
- Shehzad, C.T., Haan, J., Scholtens, B. (2009), "The Impact Of Bank Ownership Concentration On Impaired Loans And Capital Adequacy", *Journal of Banking & Finance*, 34, 399-408.
- Shingergji, A. ve Hyseni, M. (2015), The Determinants Of The Capital Adequacy Ratio In The Albanian Banking System During 2007 – 2014, *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 3 (1); 1-10.
- Telatar, O.M. ve Terzi, H. (2009), "Türkiye'de Ekonomik Büyüme ve Cari İşlemler Dengesi İlişkisi", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 119-134.
- Tunç, B. (2012), "Kredi Hacmini Etkileyen Faktörler: Banka Kredileri Eğilim Anketi Analizi", *Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Uzmanlık Yeterlilik Tezi*, Ankara.
- Türkiye Bankalar Birliği (2018), "İstatistiki Raporlar", Erişim Tarihi: 14.05.2018, Erişim Linki: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (2011), "Finansal İstikrar Raporu", Kasım, Ankara.
- Türkiye Katılım Bankaları Birliği (2018), "Sektör Bilgileri Denetim Raporları", Erişim Tarihi: 14.05.2018, Erişim Linki: <http://www.tkbb.org.tr/denetim-raporlari>.
- Utkulu, U. (1994), "Ldc External Debt, Trade and Solvency Of A Nation: Time-Series Evidence For Turkey" *University of Leicester, Faculty Of Social Sciences Thesis Of Doctor*, 142-165.
- Woodridge, J.M. (2015), "Introductory Econometrics: A Modern Approach". Nelson Education
- Yardımcıoğlu, F. (2012), "OECD Ülkelerinde Sağlık ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin Ekonometrik Bir İncelemesi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 27-47